

Aktywizują,
szkolą
i realizują
STR. | III |

Komitet
Monitorujący
PROW
STR. | VI |



PROW*ieści*

Miesięcznik dotyczący Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

■ **CZERWIEC 2010**



**Nagrody dla uczniów
szkół rolniczych**
STR. | IX



Zapraszamy do kontaktu! Serdecznie zapraszamy do kontaktu z nami w sprawie kolejnych numerów „PROW*ieści*”. Każda Państwa sugestia czy uwaga będzie uwzględniona, ponieważ wydawanie gazety ma sens tylko wtedy, kiedy służy ona czytelnikom. Prosimy o przesyłanie wskazówek do redakcji pod adres mailowy: prowieści@minrol.gov.pl. Wszystkich, którzy chcieliby otrzymywać najnowsze wydania gazety wprost do swojej skrzynki mailowej, prosimy o kontakt. *Redakcja miesięcznika „PROW*ieści*”.*

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach pomocy technicznej
Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013

Institucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

PROW w liczbach:

6003

– liczba złożonych wniosków na „małe projekty” w ramach działania „Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju”
– stan na 31 maja 2010 r.

→ **WAŻNE INSTYTUCJE**

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
<http://www.minrol.gov.pl/>



Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
<http://www.arimr.gov.pl/>



Agencja Rynku Rolnego
<http://www.arr.gov.pl/>



Agencja Nieruchomości Rolnych
<http://www.anr.gov.pl/>



Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie
<http://www.cdr.gov.pl/>



Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
w Puławach, Państwowy Instytut Badawczy
<http://www.iung.pulawy.pl/>



Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa
Polskiej Akademii Nauk
<http://www.irwirpan.waw.pl/>



Instytut Ekonomiki Rolnictwa
i Gospodarki Żywnościowej
<http://www.ierigz.waw.pl/>



Krajowa Rada Izb Rolniczych
<http://www.krir.pl/>

Redaktor prowadzący – Michał Kret
„PROWięści” przygotowywane są w Wydziale
Monitorowania i Sprawozdawczości Departa-
mentu Rozwoju Obszarów Wiejskich.
Tel. +48 22 623 24 83, +48 22 623 20 04

Fot. na okładce – Tomasz Zieliński, PROW



Ministerstwo
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Aktywizują, szkolą i realizują	III
Gościnna Wielkopolska, czyli okiem praktyka	V
Komitet Monitorujący PROW 2007-2013	VI
Wieś blisko miasta	VII
Konferencja w IRWIR, czyli dlaczego wieś rozwija się nierównomiernie	VIII
PROW oczami młodych ludzi	IX
Nowe zasady dla wyższej jakości	X
Nowe rodzaje usług rolniczych	X
Kalendarium	XI
Najnowsze zmiany legislacyjne	XI

INFORMACJA O NABORZE W MIKROPRZEDSIĘBIORSTWACH

Uprzejmie informujemy, że Prezes Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) ogłosił, że od dnia 28 czerwca 2010 r. do dnia 9 lipca 2010 r. Oddziały Regionalne ARiMR będą przyjmowały wnioski o przyznanie pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Więcej na temat naboru na str. XII.

**Przygotowania****do polskiej Prezydencji w UE**

1 lipca przyszłego roku Polska rozpocznie półroczne przewodnictwo w Unii Europejskiej. To właśnie wtedy nasz kraj stanie się gospodarzem większości unijnych wydarzeń i odgrywać będzie kluczową rolę na wszystkich polach aktywności Wspólnoty. Podczas polskiej Prezydencji omawiane będą m. in. kwestie dotyczące kształtu Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej w latach 2014-2020, w tym sprawy dotyczące polityki rozwoju obszarów wiejskich.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Marek Sawicki przedstawił cztery propozycje priorytetów polskiej Prezydencji z zakresu rolnictwa i rybołówstwa. Jednym z priorytetów resortu jest Kompleksowa i komplementarna polityka rozwoju obszarów wiejskich po 2013 roku. Proponowany priorytet wpisuje się w agendę Unii Europejskiej, ponieważ dotyczy toczącej się na wspólnotowym forum dyskusji na temat przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej oraz polityki spójności. Mając to na uwadze, należy opowiedzieć się za utrzymaniem silnej roli polityki rozwoju obszarów wiejskich po 2013 roku. Istotne jest to, żeby instrumenty rozwoju obszarów wiejskich odgrywały coraz większą

rolę w realizacji zadań związanych z nowymi wyzwaniem stojącymi przed Wspólnotą, które wymagają zaangażowania rolnictwa europejskiego oraz obszarów wiejskich (m.in. ochrona środowiska, zmiany klimatyczne, wykorzystanie energii, gospodarka wodna, czy innowacyjność).

Z programu prac Rady wynika, że podczas polskiej Prezydencji będzie prowadzona dyskusja nad nowym rozporządzeniem zmieniającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 w sprawie wspierania rozwoju obszarów wiejskich. Prezydencja będzie przewodniczyć negocjacom w ramach prac grupy roboczej Rady ds. struktur rolnych i rozwoju obszarów wiejskich (grupa F.02). W ramach tej właśnie grupy F.02, będzie konieczne śledzenie ustaleń oraz konsultowanie prac z grupami ds. polityki spójności oraz grupami ds. budżetu.

Niezależnie od decyzji i ustaleń, jakie zapadną podczas polskiej Prezydencji, ważne jest to, aby nasz kraj w pełni wykorzystał możliwości jakie daje Przewodnictwo w Unii Europejskiej.

■ Anna Panufnik-Wodecka

Aktywizują, szkolą i realizują

W Polsce działa ponad 300 lokalnych grup działania (LGD). W najbliższych latach mają one do odegrania kluczową rolę na obszarach wiejskich.



LGD to wybrana grupa podmiotów, które z jednej strony są beneficjentami dwóch działań osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, tj. „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja” oraz „Wdrażanie projektów współpracy”, a z drugiej strony ich działalność jest niezbędna do celowego wykorzystania środków finansowych zarezerwowanych w ramach trzeciego z działań osi 4 Leader, tj. działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”.

LSR wskazuje, LGD realizuje wprowadza w życie

Lokalne strategie rozwoju (LSR) to swoiste uszczegółowienia PROW 2007-2013 obejmujące oś 4 Leader na obszarze działania poszczególnych LGD, zgodnie z którymi wdrażane jest podejście Leader na spójnych obszarach objętych tymi strategiami. LGD występuje tutaj jako podmiot zarządzający LSR. Oddolny charakter podejścia Leader przejawia się tutaj kompetencją LGD do decydowania do realizacji jakich celów powinny się przyczyniać operacje realizowane na obszarze objętym LSR w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” LGD w opracowanych przez siebie LSR decydują w jaki sposób powinny być wykorzystywane środki w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”, które przeznaczone są dla mieszkańców i organizacji z obszaru LSR. LGD ma do dyspozycji cztery typy operacji, w ramach których może wybierać operacje do sfinansowania. Oprócz tzw. małych projektów, czyli projektów nieodpowiadających warunkom przyznania pomocy w ramach działań osi 3 PROW 2007-2013, do dyspozycji pozostają operacje, które odpowiadają warunkom przyznania pomocy w ra-



FOT. STOCK

mach działań „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” oraz „Odnowa i rozwój wsi”.

Cele do zrealizowania

Najczęściej LGD wskazywały, że realizowane w ramach LSR operacje powinny przyczyniać się do:

- rozwoju turystyki i promocji regionu;
- rozwoju infrastruktury służącej rozwojowi gospodarczemu regionu;
- poprawy jakości życia mieszkańców;
- wzrostu kapitału ludzkiego;
- podniesienia estetyki regionu czy
- podniesienia aktywności społecznej mieszkańców.

Ustalone priorytety LGD rozpowszechnia wśród potencjalnych beneficjentów i inicjuje ogłoszenie naboru w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”. W odpowiedzi na ogłaszane nabory składane są wnioski o przyznanie pomocy do odpowiedniego podmiotu wdrażającego, jednak za pośrednictwem LGD. LGD ocenia te wnioski pod względem zgodności z LSR i kieruje je do dalszego rozpatrywania przez właściwe podmioty

LEADER 2007-2013

Leader jest oddolnym partnerskim podejściem do rozwoju obszarów wiejskich, realizowanym przez lokalne grupy działania (LGD), w której skład wchodzi przedstawiciele trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Lokalne podejście powiązane z określonym obszarem wpływa na lepsze zdefiniowanie problemów obszaru i określenie sposobów ich rozwiązywania. Każdy z LGD ma za zadanie opracowanie lokalnej strategii rozwoju (LSR) oraz realizację wynikających z niej innowacyjnych projektów łączących między innymi zasoby ludzkie, naturalne, kulturowe, historyczne oraz wiedzę i umiejętności. W Polsce działa 338 LGD wybranych do realizacji LSR.

Celem osi 4 Leader jest przede wszystkim budowanie kapitału społecznego przez aktywizację mieszkańców oraz przyczynianie się do powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja dzięki pośredniemu włączeniu lokalnych grup działania do systemu zarządzania danym obszarem.

W ramach osi 4 Leader realizowane są trzy działania:

- ♦ działanie 413 „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”,
- ♦ działanie 421 „Wdrażanie projektów współpracy”,
- ♦ działanie 431 „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”.

Poziom wsparcia: Maksymalny wkład z EFRROW dla osi 4 Leader wynosi 80 proc. dokonanej refundacji, natomiast wymagany krajowy wkład środków publicznych to co najmniej 20 proc. dokonanej refundacji.

W ramach działań osi Leader możliwe jest otrzymanie zaliczki.

■ Urszula Mateusiak

wdrażające (lub wskazuje aby pozostawić je bez rozpatrzenia).

Wnioski jak najwyższej jakości

Rola LGD ani nie zaczyna się, ani nie kończy na wskazaniu projektów, które o ile spełnią wymagania przewidziane przepisami prawa, powinny zostać sfinansowane w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”.

Zanim LGD przyjmie wnioski, a wcześniej zainicjuje ogłoszenie naboru na te wnioski, korzystając z nabytych przez swoją kadrę umiejętności, a także ze wsparcia zewnętrznych ekspertów, przygotowuje potencjalnych beneficjentów do roli wnioskodawcy i beneficjenta pomocy w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”. Jest to o tyle istotne, że LGD powinno zależeć na jak najlepszej jakości złożonych wniosków o przyznanie pomocy, tak aby ocenione pozytywnie przez LGD bez problemu przeszły proces weryfikacji przeprowadzany przez odpowiedni podmiot wdrażający. LGD dla zapewnienia powyższego prowadzi szeroko rozumiane doradztwo dotyczące zasad ubiegania się o przyznanie pomocy, w tym prawidłowego wypełniania wniosków o przyznanie pomocy.

Dotrzeć do beneficjenta i przeszkolić go

Ponieważ wdrażanie LSR prowadzone jest właśnie lokalnie, w związku z tym niezmiernie ważne jest dotarcie LGD do potencjalnych beneficjentów. W przypadku działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” trudno jest o wyczerpującą informację na ten temat na poziomie krajowym, czy nawet wojewódzkim. Informacja taka z zasady nie będzie uwzględniała specyfiki każdej z LSR, ponieważ każda LGD przydzielone na jej LSR środki miała prawo ukierunkować na stworzone przez siebie priorytety. Dlatego każda z LGD we właściwy sobie sposób powinna docierać do mieszkańców i organizacji będących potencjalnymi beneficjentami tego działania.

Przyznanie przez podmioty wdrażające pomocy w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” nie jest jeszcze powodem do pełnego zadowolenia dla LGD. W ramach działań aktywizujących skupiających się na przygotowaniu potencjalnych beneficjentów należy także



pomyśleć o tym, aby przygotować go do prawidłowej realizacji projektu, tak aby projekt ten zakończył się sukcesem, a beneficjent uzyskał refundację poniesionych kosztów. Dla osiągnięcia powyższego LGD szkoli z zasad zarządzania projektami, rozliczania projektów oraz innych umiejętności, które są niezbędne do prawidłowego realizowania umów przyznania pomocy, które beneficjenci działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” zawierają z podmiotami wdrażającymi to działanie. Mogą to być także wydarzenia zmierzające ku wymianie doświadczeń pomiędzy beneficjentami, którzy już zakończyli realizację projektu i go rozliczyli, mogącymi podzielić się zdobytą wcześniej wiedzą, pomiędzy beneficjentami, którzy właśnie realizują swój projekt i na bieżąco stykają się z problemami oraz potencjalnymi beneficjentami, których poprzednie dwie grupy mogą zainspirować do budowy i realizacji własnego projektu.

Aktywizacja i stały rozwój

Wszystkie takie działania LGD, które nakierowane są na mieszkańców obszaru objętego LSR, to nic innego jak szeroko pojęta aktywizacja tych mieszkańców. Jest to podstawowa aktywność podejmowana przez LGD dla zapewnienia sprawnego wdrażania działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”.

Z drugiej strony, oprócz oddziaływania na potencjalnych beneficjentów strategii rozwoju, LGD musi stale doskonalić własne kadry zaangażowane we wdrażanie LSR. Bo aby móc skutecznie i profesjonalnie aktywizować obszar swojego działania LGD musi nabywać określone umiejętności, zdobywać wiedzę i doświadczenie,

którymi może podzielić się z potencjalnymi beneficjentami podejmując działania aktywizacyjne.

Dla wsparcia LGD w wykonywaniu ww. zadań zgodnie z PROW 2007-2013 przyznawana jest pomoc w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja”, dedykowanego specjalnie dla LGD. Pomoc w ramach działania „Funkcjonowanie (...)” stanowi niecałe 20 proc. środków całego budżetu LSR, z czego około 3/4 LGD przeznaczają na bieżące funkcjonowanie (do 15 proc. całego budżetu LSR), a pozostałe 1/4 na realizację zadań związanych z nabywaniem umiejętności i aktywizacją (odpowiednio 5 proc. całego budżetu LSR).

LGD są na początku tej drogi, w związku z czym ich aktywność skupia się właśnie na przygotowaniu potencjalnych beneficjentów do tego aby stali się zadowolonymi beneficjentami takimi, którzy nie pożałują, że aplikowali o przyznanie pomocy w ramach działania „Wdrażanie lokalnej strategii rozwoju”, a swoim entuzjazmem zarażą innych potencjalnych beneficjentów.

Bezpośrednia współpraca

Obecnie LGD w ramach aktywizacji skupiają się na prowadzeniu działań informacyjno-doradczych, a więc bezpośredniej współpracy z potencjalnymi beneficjentami. Niejednokrotnie starają się prowadzić takie doradztwo także poza biurem LGD podczas organizowanych wydarzeń czy w ramach stałych punktów informacyjnych rozmieszczonych na obszarze objętym LSR. Ponadto LGD prowadzą badania i opracowują różnego rodzaju analizy, co może stanowić duże ułatwienie w trafnym określeniu projektu oraz podjęciu decyzji o złożeniu wniosku o przyznanie pomocy. W przypadku LGD, gdzie stawia się szczególny nacisk na rozwój turystyki tworzone są bazy informacji turystycznych, a w celu najszerszego dotarcia do potencjalnych beneficjentów opracowywane materiały kolportuje także jako wkładki w lokalnych czasopiśmie.

To tylko nieliczne przykłady jak LGD działają na rzecz realizacji swoich lokalnych strategii rozwoju. To jak skutecznie LGD dociera do mieszkańców i organizacji z obszaru LSR, w dużej mierze zależy o powodzeniu wdrażania LSR.

■ Łukasz Tomczak

Gościnną Wielkopolska

W społecznościach lokalnych istnieje ogromny potencjał: aktywności, pomysłów i determinacji w działaniu. Często wystarczy odpowiedzieć jak rozpocząć działalność, jak powołać stowarzyszenie lub jak napisać pierwszy wniosek o dofinansowanie, a efekty przychodzą bardzo szybko.

Potem pojawiają się następne projekty i społeczności lokalne włączają się w działania na rzecz rozwoju swojej wsi i gminy. Tak było również na naszym terenie. Obecnie samorządy lokalne, organizacje pozarządowe, rolnicy i przedsiębiorcy realizują projekty na rzecz społeczności obszaru Gościnną Wielkopolski – a w konsekwencji budują społeczeństwo obywatelskie i co ważne sprawia im to często dużo radości i satysfakcji.

W działalność na rzecz społeczności lokalnej angażuję się od końca lat 90-tych.

Głównie dlatego, że dostrzegam potrzebę wsparcia merytorycznego i organizacyjnego aktywnych mieszkańców.

Trzy lata LGD Gościnną Wielkopolska

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Gościnną Wielkopolska” (powołane zgodnie z wymaganiami Ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich) kontynuuje inicjatywy rozpoczęte przez Fundację w ramach Pilotażowego Programu Leader+ Schemat II. Stowarzyszenie w ramach wdrażania lokalnej strategii rozwoju (LSR) postawiło przed sobą dwa główne cele:

- Rozwój funkcji rekreacyjnych i turystycznych obszaru Gościnną Wielkopolski
- Poprawa jakości życia mieszkańców Gościnną Wielkopolski.

Cele zapisane w lokalnej strategii rozwoju powinny zostać osiągnięte do końca realizacji LSR, tzn. połowy 2015 roku.

Większa wiedza o podejściu Leader

Stowarzyszenie podejmuje szereg działań promocyjno – informacyjnych w celu zwiększenia w społeczności lokalnej wiedzy nt. możliwości uzyskania pomocy w ramach podejścia Leader. Są to m.in. prowadzenie strony internetowej Stowarzyszenia, druk i dystrybucja materiałów informacyjnych o LSR i Lokalnej Grupie Działania, druk i dystrybucja materiałów promocyjnych,

przeprowadzanie konkursów o Gościnną Wielkopolsce przy okazji imprez organizowanych przez członków Stowarzyszenia oraz prowadzenie w biurze LGD bezpłatnego doradztwa w zakresie przygotowania projektów zgodnych z lokalną strategią rozwoju.

Od rozpoczęcia realizacji lokalnej strategii rozwoju LGD przeprowadziło nabory wniosków w ramach wszystkich działań, tj. Odnowa i rozwój wsi, tzw. małe projekty, różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej oraz tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw.

W tym okresie Stowarzyszenie nie ubiegało się o pomoc w ramach programów innych niż PROW 2007-2013.

Wspieranie rozwoju obszaru LSR

Problemy obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju Lokalnej Grupy Działania Gościnną Wielkopolska zdiagnozowane podczas wypracowywania LSR to: brak infrastruktury turystycznej przy szlakach turystycznych, niedostateczna baza noclegowa i gastronomiczna, mało zagospodarowanych i atrakcyjnych miejsc do rekreacji i wypoczynku, brak usług około turystycznych, a także mało imprez i działań promujących lokalne tradycje i zwyczaje oraz wykorzystujących lokalne dziedzictwo kulturowe, historyczne lub przyrodnicze.

Stowarzyszenie zamierza wspierać ich rozwiązywanie poprzez wybieranie do dofinansowania z budżetu lokalnej strategii rozwoju projektów wpisujących się w realizację LSR, tzn. wzbogacających infrastrukturę i atrakcyjność szlaków turystycznych, zagospodarowujących i rozwijających lokalne centra rekreacji i wypoczynku, a także projekty wspierające ciekawe miejsca, aktywnych mieszkańców i lokalne produkty.

■ Urszula Pużanowska*

* Animator partnerstw, Przedstawiciel Wielkopolskich LGD w Grupie Tematycznej ds. Podejścia Leader przy Grupie Roboczej ds. KSOW, Członek Zarządu Wielkopolskiej Sieci LGD, Kierownik projektu realizowanego przez Fundację „Gościnną Wielkopolska” w ramach Pilotażowego Programu Leader+ Schemat II, Kierownik ds. wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Gościnną Wielkopolska”.



Urszula Pużanowska podczas szkoleń z zakresu działania LGD

FOT. PROW

OKIEM PRAKTYKA

Wnioski z wdrażania podejścia Leader

*Realizacja lokalnej strategii rozwoju i prawidłowe funkcjonowanie LGD to zadania trudne, wymagające wiedzy (m.in. w zakresie działalności stowarzyszenia) i doświadczenia (m.in. w zakresie dokumentowania i rozliczania projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej), ale przede wszystkim znajomości zasad i reguł dotyczących podejścia Leader.

*Rozumienie istoty wspierania rozwoju obszarów wiejskich podejściem Leader pozwala na realizację innowacyjnych projektów prowadzących do budowania kapitału społecznego na obszarach wiejskich i tworzenia nowych miejsc pracy.

*Bardzo ważny jest etap planowania celów i przedsięwzięć oraz proces monitorowania i aktualizacji lokalnej strategii rozwoju, które powinny odbywać się z szerokim autentycznym udziałem społeczności lokalnej.

*Bieżące upowszechnianie informacji o LSR i zasadach działania LGD to klucz do projektów ciekawych, realizowanych przez różne podmioty i pozostawiających trwały efekt materialny lub społeczny.

*W projektach realizowanych przez LGD i jej beneficjentów istotną jest zasadność i racjonalność wydatkowania środków oraz stosowanie zasady konkurencji w wyborze wykonawców poszczególnych zadań. W przypadku projektów innowacyjnych może to być szczególnie trudne i wymagające wiele wysiłku.

*Podejście Leader to również współpraca i promocja dobrych praktyk nie tylko w ramach jednej LGD, ale również pomiędzy lokalnymi grupami działania w regionie, kraju i Europie.

*Niestety częste zmiany przepisów i ogromne sformalizowanie procesu wdrażania podejścia Leader (szczególnie dotkliwie odczuwane przez wnioskodawców tzw. małych projektów) prowadzą do spowolnienia wdrażania lokalnych strategii rozwoju i zniechęcenia części lokalnych liderów. Obecnie ważne jest, aby wszystkie instytucje i podmioty zaangażowane w realizację podejścia Leader zintensyfikowały działania prowadzące do uproszczenia procedur i usprawnienia procesu realizacji lokalnych strategii rozwoju.

P. A. Ławniczak – Przewodniczący Komitetu Monitorującego PROW (Podsekretarz Stanu w MRiRW); p. T. Nalewajk (z prawej) – członek KM PROW (Podsekretarz Stanu w MRiRW); p. M. Marciniak, Dyrektor Departamentu ROW.



WIZYTY STUDYJNE I PRACE NAD USPRAWNINIEM PROGRAMU

Komitet Monitorujący PROW 2007–2013

10 i 11 czerwca w Łochowie odbyło się wyjazdowe posiedzenie Komitetu Monitorującego PROW 2007–2013.

Obradom przewodniczył wiceminister rolnictwa Artur Ławniczak. W spotkaniu uczestniczyli członkowie komitetu, przedstawiciele Komisji Europejskiej, ARiMR, MRiRW oraz zaproszeni goście: burmistrz Łochowa, wójt gminy Dąbrówka i przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego. W pierwszym dniu spotkania uczestnicy odbyli dwie wizyty studyjne:

- w Trojanach na budowie świetlicy wiejskiej, realizowanej w ramach PROW 2007–2013, wraz z prezentacją w Urzędzie Gminy Dąbrówka na temat komplementarności projektów realizowanych przez tę gminę z różnych programów,
- w Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Kosowie Lackim, gdzie zaprezentowano zrealizowany w PROW 2007–2013 projekt zagospodarowania produktu ubocznego: serwatki, oraz funkcjonujące linie technologiczne produkcji serów.

Ocena bieżących działań

Podczas pierwszego dnia spotkania, zgodnie z porządkiem obrad, zostały przedstawione informacje o stanie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013, w tym dotyczące:

- a) wyników bieżącej oceny i stanu prac związanych z oceną średniookresową PROW 2007–2013,



Posiedzenie Komitetu Monitorującego PROW

FOT. ROBERT JAKUBIK

- b) budowy i stanu realizacji Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich oraz proponowanych kierunków zmian w funkcjonowaniu KSOW w kontekście ustaleń z posiedzenia Grupy Roboczej ds. KSOW, jak również rekomendacji zgłoszonych podczas posiedzenia KM PROW 2007–2013 dotyczących KSOW,
- c) kryteriów wyboru operacji w ramach działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa przez gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi” z zakresu retencji wodnej (nowe wyzwania),
- d) kryteriów wyboru operacji w ramach działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 z zakresu wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy (nowe wyzwania),

- e) aktualnego stanu uzgodnień z KE zmian PROW 2007–2013, które zostały zaakceptowane przez Komitet Monitorujący,
- f) realizacji programu rolnośrodowiskowego w ramach PROW 2007–2013,
- g) wizyt studyjnych u beneficjentów PROW 2007–2013.

Zmiany dla większej efektywności

Drugiego dnia obrad Komitetu Monitorującego PROW 2007–2013 zostały podjęte następujące uchwały, zgodne z porządkiem obrad:

- w sprawie zatwierdzenia sprawozdania rocznego z realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 za rok 2009,
- w sprawie zmian w działaniach osi 1 „Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,
- w sprawie zmian w działaniach osi 2 „Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich” oraz osi 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,
- w sprawie zmian w działaniach osi 4 Leader Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013, **Cd. na str. 7**

Cd. ze str. 6

- w sprawie zmiany kryteriów wyboru projektów współpracy dla działania „Wdrażanie projektów współpracy” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013,
- w sprawie przyjęcia kryteriów oceny efektywności lokalnej grupy działania oraz realizacji lokalnej strategii rozwoju, a także kryteriów oceny lokalnej strategii rozwoju w zakresie realizacji dodatkowych zadań,
- w sprawie zatwierdzenia zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 w związku z realokacją środków w ramach tzw. nowych wyzwań z działania „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”

do działania „Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa”,

- w sprawie przyjęcia zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 w związku ze zniszczeniami, jakie dotknęły gospodarstwa rolne w wyniku wystąpienia powodzi,
- w sprawie dokonywania korekt zapisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

Pomoc dla powodzi

Warto podkreślić, że w celu udzielenia pomocy gospodarstwom, które poniosły straty w związku ze zniszczeniami w wy-

niku wystąpienia powodzi, wśród ww. uchwał, na wniosek MRiRW, znajduje się uchwała w sprawie przyjęcia zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 w związku ze zniszczeniami, jakie dotknęły gospodarstwa rolne w wyniku wystąpienia powodzi. Stwarza ona podstawę do przygotowania nowego działania: „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych”. Budżet działania wyniesie 100 mln euro. Działanie to polegać będzie na wsparciu inwastyjnym.

■ Ewa Czechowska

KONFERENCJA „SURE – SUSTAINABLE URBAN AND RURAL EUROPE”

Wieś blisko miasta

Konferencja „SURE – Sustainable Urban and Rural Europe” odbywała się od 20 do 21 maja 2010 roku w Hotelu Europejskim w Krakowie. Honorowy patronat nad nią objął rektor Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Jego Magnificencja prof. dr hab. Janusz Żmija.

Konferencję zainaugurował Michał Marciniak, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich w MRiRW. Następnie w zastępstwie marszałka województwa małopolskiego wystąpił Jan Grabski, dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich, który przywitał gości w imieniu ziemi małopolskiej. Po tych wystąpieniach głos zabrali współorganizatorzy konferencji: z ramienia FAOW prezes zarządu **Ryszard Kamiński**, natomiast z ramienia Austriackiego Instytutu Studiów Regionalnych i Planowania Przestrzennego **Bernard Schuh**.

Celem konferencji było włączenie obywateli Europy w realizację Europejskiej Strategii Zrównoważonego Rozwoju oraz wyjaśnienie powiązań między miastem a wsią w promowaniu zrównoważonego rozwoju w perspektywie Unii Europejskiej. Kontekstem projektu były wyzwania, przed którymi stoi świat, związane ze zmianami klimatu, zwiększeniem populacji, zmianami standardu życia oraz kry-



W konferencji wzięli udział liczni goście zagraniczni

FOT. DOMINIK MBEDA, NIDIGE

zysem ekonomicznym. Niezwykle ważne jest, aby informować obywateli o tych zagrożeniach i wyzwaniach, a także umożliwić im aktywne włączenie się w ich rozwiązywanie. Celem samej konferencji było podjęcie dyskusji nad narzędziami, które umożliwią zwiększenie świadomości społeczeństw Europy o zagrożeniach związanych z niezrównoważonym gospodarowaniem zasobami Ziemi. Istotne było także zwrócenie uwagi na konieczność podjęcia wspólnych działań przez mieszkańców wsi oraz miast na rzecz przeciwdziałania tym zagrożeniom. Konferencja w Krakowie umożliwiła dyskusję między uczestnikami na temat zrównoważonych relacji między miastem a wsią, skupiono się także na problemach związanych ze sposobami angażowania obywateli we wspólne działanie na rzecz ochrony środowiska. Omówione zo-

stały także przykłady dobrych praktyk w zakresie wprowadzania zasad zrównoważonego rozwoju oraz zaproponowano sposoby włączania tych dobrych praktyk do głównego nurtu polityki. W konferencji wzięli udział przedstawiciele 15 krajów (Austrii, Belgii, Bułgarii, Chorwacji, Czech, Estonii, Węgier, Łotwy, Niemiec, Izraela, Polski, Słowacji, Słowenii, Szwecji oraz Wielkiej Brytanii).

Na zakończenie konferencji, 22 maja, odbyła się wizyta studyjna współorganizowana przez Stowarzyszenie Korona Północnego Krakowa, Forum dla Nowej Huty, Stadninę Koni Huculskich w Nielepicach oraz Dom Kolpinga w Luborzycy. Uczestnicy wizyty mieli okazję odwiedzić m.in. tereny Stadniny Koni w Nielepicach, siedzibę Domu Kolpinga w Luborzycy oraz obszary Nowej Huty i gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia Korona Północnego Krakowa.

Współorganizatorami konferencji oprócz FAOW były dwie organizacje z zagranicy, tj. **Austriacki Instytut Studiów Regionalnych i Planowania Przestrzennego** oraz **Szwedzki Parlament Wiejski**. Konferencja była współfinansowana ze środków będących w dyspozycji **Sekretariatu Centralnego KSOW**.

■ Tomasz Olszewski

Wieś rozwija się nierównomiernie

Koszty i korzyści rozwoju obszarów wiejskich, a także sposoby niwelowania dysproporcji między regionami – to temat konferencji, w której udział wzięli naukowcy, przedstawiciele administracji państwowej i praktycy budowania nowej przestrzeni wiejskiej.

16 czerwca w warszawskim Pałacu Staszica, w której mieści się siedziba Polskiej Akademii Nauk, odbyła się konferencja pt. „Społeczno-ekonomiczne zróżnicowanie obszarów wiejskich a perspektywy rozwoju wsi”. Patronat honorowy nad imprezą sprawował Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) Pan Marek Sawicki.

Dyskusja o przyszłości WPR

Konferencja odbyła się w czasie, kiedy w Brukseli toczą się rozmowy na temat Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 roku. – Mamy w Polsce 1,4 mln gospodarstw korzystających z pieniędzy unijnych i trzeba im stworzyć szanse na innowacyjność i rozwój. Musimy rozmawiać o nowym kontekście rozwoju wsi w aspektach regionalnych, o polityce socjalnej o bezrobociu i wyrównaniu szans. Tylko taka szeroka i całościowa analiza sytuacji przyniesie długofalowe efekty – mówił Podsekretarz Stanu MRiRW Marian Zalewski, który otworzył konferencję. Podkreślił, że resort rolnictwa opracował dokument pt. „Kierunki rozwoju obszarów wiejskich – założenia do strategii zrównoważonego rozwoju wsi i rolnictwa”. Znajdują się w nim informacje o potrzebach obszarów wiejskich w zakresie rozwoju. Jednocześnie w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego toczą się prace nad „Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego”, która jest diagnozą stanu polskiej wsi i wskazuje pewne kierunki działania.

Duże dysproporcje na obszarach wiejskich

Jak wspominał Andrzej Rosner, Dyrektor Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, polskie obszary wiejskie są bardzo zróżnicowane. Te z nich, które znajdują się blisko aglomeracji miejskich, przeżywają okres szybkiego wzrostu. Natomiast obszary oddalone od miast rozwijają się wolno. Powstaje więc pytanie, czy polityka spójności



Dyrektor Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN Andrzej Rosner, Podsekretarz Stanu w MRiRW Marian Zalewski, Zastępca Dyrektora Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN Mirosław Drygas oraz Marek Zagórski (Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej)

FOT. PROW

w wymiarze przestrzennym, prowadzona przez regiony, w wystarczającym stopniu uwzględnia ich wewnętrzną strukturę – mówił Andrzej Rosner. Wtórował mu Adam Czarnecki – z IRWiR PAN, który wspominał o tworzeniu się „nowych” regionów periferyjnych.

Dysproporcje rozwojowe między regionami Polski widać także na przykładzie rynku pracy. W rejonach podmiejskich największych miast w kraju popyt i podaż na pracę rozkładają się równomiernie. Natomiast w pozostałych częściach Polski sytuacja jest znacznie gorsza.

– Jeżeli gospodarka pozarolnicza nie wchłonie ujawnianych nadwyżek to należy spodziewać się wzrostu bezrobocia ukrytego. Obecnie cały przyrost ludności w wieku produkcyjnym w Polsce odbywa się na obszarach wiejskich, ubytek jej wystąpi po roku 2015. Pojawia się wówczas bardziej korzystne warunki do restrukturyzacji rolnictwa. Po roku 2020 nastąpi starzenie się zasobów pracy. – mówiła Monika Stanny z IRWiR PAN.

Inwestycje w kapitał ludzki

Dysproporcje między regionami widać także na mapie ilustrującej atrakcyjność inwestycyjną regionów. Na zachodzie kraju inwestorzy chętnie lokują swoje środki w nowe biznesy,

ale im dalej na wschód tym atrakcyjność inwestycyjna jest mniejsza. Szczególnymi miejscami są miasta, wokół których powstaje najwięcej zakładów i centrów usługowych. – Polityka rozwoju obszarów wiejskich powinna koncentrować się na pozyskiwaniu działań głównie o charakterze inwestycyjnym, gdyż te charakteryzują się największą efektywnością, tj. przynoszą najszybszy rozwój w przeliczeniu na jedno euro – mówiła Katarzyna Za-

walińska z IRWiR PAN. Podkreślała, że w przyszłości inwestycje w kapitał ludzki powinny sprzyjać zwiększeniu pozarolniczego zatrudnienia ludności wiejskiej. Ekspertki przekonywali, że edukacją na terenach wiejskich powinno być objętych więcej dzieci. Dzięki temu ich późniejsza edukacja w kierunkach pozarolniczych będzie łatwiejsza. W minionym roku szkolnym jedynie 17 proc. dzieci na wsi w wieku trzech lat chodziło do przedszkoli, podczas gdy w miastach niemal 60 proc. Na szczęście w szkołach średnich i wyższych różnice nie są już tak duże.

Podczas konferencji głos zabrał także Michał Marciniak, Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich MRiRW. Przypominał on o znaczeniu Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich. – Po dwóch latach funkcjonowania Sieci można stwierdzić, że KSOW wpłynął na podniesienie poziomu aktywności społecznej mieszkańców wsi i uczestnictwa w życiu społeczno-gospodarczym. W przyszłości KSOW powinna stać się instrumentem wymiany dobrych praktyk i wzmacniania koordynacji i komplementarności inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich zarówno wewnątrz, jak i pomiędzy Wspólną Polityką Rolną a polityką spójności – mówił dyr. Marciniak.

■ Mariusz Przybylski

Szkolenie dla podmiotów wdrażających PROW 2007–2013

1 czerwca 2010 r. odbyło się zorganizowane przez MRiRW we współpracy z ARiMR szkolenie dla przedstawicieli podmiotów wdrażających z zakresu przygotowania sprawozdań oraz zmian w książce procedur dotyczącej monitorowania i sprawozdawczości.

Szkolenie skierowane było do pracowników podmiotów wdrażających PROW 2007–2013 (samorządy województw, ARR, FAPA) zajmujących się monitorowaniem i sprawozdawczością.

Przedmiotem szkolenia były:

- wytyczne związane z przygotowaniem raportu rocznego z kontroli na miejscu, zgodnie z art. 34 rozporządzenia 1975 Komisji Europejskiej,



Uczestnicy szkolenia

FOT. ALEKSANDRA SZUWAR

- wskazówki w zakresie przygotowania sprawozdań półrocznych i rocznych z realizacji PROW 2007–2013,
- planowane zmiany w procedurze monitorowania i sprawozdawczości PROW,
- zasady przyznawania zaliczek w ramach działań delegowanych na

podstawie ustawy o zmianie ustawy o uruchamianiu środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej przeznaczonych na finansowanie Wspólnej Polityki Rolnej – prognozowanie zaliczek,

- omówienie sposobu sporządzania prognoz wydatków w ramach działań delegowanych.

Celem tego szkolenia było usprawnienie pracy i dążenie do jak najlepszego przygotowywania różnych sprawozdań związanych z realizacją PROW 2007–2013, w których sporządzanie są zaangażowane podmioty wdrażające.

■ Michał Kret

NAGRODY DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ROLNICZYCH

PROW oczami młodych ludzi

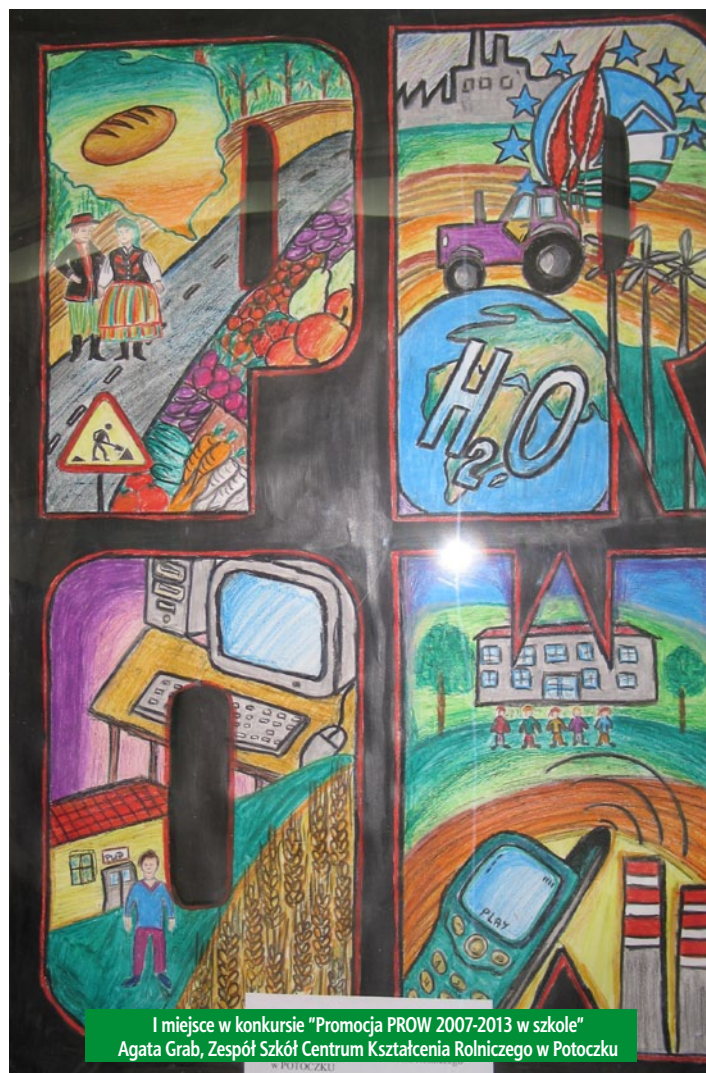
– Młodzież to przyszłość polskiej wsi. Jestem przekonany, że dzięki PROW wasze życie na obszarach wiejskich będzie bardziej atrakcyjne – mówił do kilkudziesięciu uczniów średnich szkół rolniczych wiceminister rolnictwa Artur Ławniczak. Okazją do spotkania z było wręczenie nagród w konkursie na najlepszy plakat promujący PROW oraz najlepszy esej poświęcony odkrywaniu zainteresowań i marzeń młodzieży z obszarów wiejskich. Zwycięzcy konkursu zorganizowanego przez Departamenty Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Doradztwa, Oświaty Rolniczej i Nauki w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi otrzymali cenne nagrody, a także ofertę podjęcia stażu w resorcie rolnictwa.

Zwycięski esej opisywaliśmy w poprzednim numerze „PROWiści”. W tym wydaniu przedstawiamy najwyżej ocenione plakaty poświęcone PROW.

■ Mariusz Przybylski



Wiceminister rolnictwa Artur Ławniczak z młodzieżą szkół rolniczych



I miejsce w konkursie "Promocja PROW 2007-2013 w szkole" Agata Grab, Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Potoczku

„SZKOLENIA ZAWODOWE DLA OSÓB ZATRUDNIONYCH W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE”

Nowe zasady dla wyższej jakości

Działanie to objęte jest Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013. Zmienione rozporządzenie zostało podpisane 31 maja i opublikowane 11 czerwca br. w Dz.U. nr 102, poz. 650; weszło w życie z dniem ogłoszenia*.

W następstwie tej nowelizacji:

- ♦ dostosowano rozporządzenie z 7 lipca 2009 r. do zmian przepisów o zamówieniach publicznych wprowadzonych ustawą z 2 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 223, poz. 1778), która weszła w życie z dniem 29 stycznia 2010 r. Oznacza to, że podmioty prywatne, które nie są zobowiązane na podstawie przepisów prawa do stosowania przepisów o zamówieniach publicznych i które będą beneficjentami ww. działania, nie będą już zobowiąza-

ne do stosowania procedury udzielania zamówienia określonej w ww. ustawie, lecz będą miały obowiązek nabywania dostaw i usług związanych z realizacją operacji z uwzględnieniem zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości,

- ♦ umożliwiono ubieganie się o pomoc finansową tym podmiotom, które po złożeniu wniosku o przyznanie pomocy, ale przed zawarciem umowy o przyznanie tej pomocy, stały się następcami prawnymi podmiotów dotychczas występujących w postępowaniu, oraz tym, które nabyły od nich przedsiębiorstwo lub jego część. Dzięki temu krąg wnioskodawców nie będzie malał, a co za tym idzie – konkurencyjność składanych ofert będzie większa. Tym samym łatwiejsze będzie wybranie oferty najkorzystniejszej, czyli takiej, której reali-

zacja przyczyni się do osiągnięcia celu niniejszego działania – przeszkolenia jak największej liczby rolników i posiadaczy lasów na możliwie najwyższym poziomie,

- ♦ wprowadzono zasadę kwalifikowalności kosztów szkoleń już od dnia zawarcia umowy,
- ♦ wprowadzono również możliwość występowania z wnioskiem o przedłużenie terminu wykonania przez wnioskodawcę określonych czynności w toku rozpatrywania wniosku o płatność.

■ Łukasz Goździk

* Zmiana dotyczy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 7 lipca 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz.U. nr 113, poz. 944).

DZIAŁANIE „KORZYSTANIE Z USŁUG DORADCZYCH PRZEZ ROLNIKÓW I POSIADACZY LASÓW”

Nowe rodzaje usług doradczych

5 maja 2010 r. weszło w życie rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 1 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Korzystanie z usług doradczych przez rolników i posiadaczy lasów” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz.U. nr 65, poz. 416).

WPROWADZONE ZMIANY:

- ♦ stawki za usługi doradcze określone w rozporządzeniu stały się stawkami maksymalnymi (do których wysokości koszty danej usługi podlegają refundacji ze środków PROW 2007–2013). Zmiana ta daje beneficjentowi zawierającemu umowę cywilnoprawną z podmiotem doradczym możliwość negocjacji i uzyskania interesującej go usługi doradczej po niższej, bardziej atrakcyjnej cenie,
- ♦ rozszerzono katalog usług doradczych dla posiadaczy lasów,
- ♦ wprowadzono nowy załącznik zawierający katalog dodatkowych usług doradczych dla rolników związanych z zarządzaniem gospodarstwem rolnym.

Rodzaje usług doradczych dla rolników:

BYŁO	DODANO
<ul style="list-style-type: none"> ♦ Kompleksowa ocena gospodarstwa rolnego w zakresie spełniania wymogów wzajemnej zgodności ♦ Opracowanie planu dostosowania gospodarstwa rolnego do wymogów wzajemnej zgodności w następujących obszarach: <ul style="list-style-type: none"> – ochrona środowiska, – zdrowie publiczne ludzi, zdrowie zwierząt oraz zdrowotność roślin, a także identyfikacja i rejestracja zwierząt, – dobrostan zwierząt, – dobra kultura rolna zgodna z wymogami ochrony środowiska. ♦ Ocena gospodarstwa rolnego w zakresie realizacji zasad bezpieczeństwa i higieny pracy ♦ Opracowanie planu dostosowania gospodarstwa rolnego do zasad bezpieczeństwa i higieny pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Przygotowanie biznesplanu następujących działań w ramach PROW 2007–2013: <ul style="list-style-type: none"> 121 – „Modernizacja gospodarstw rolnych” 311 – „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” ♦ Przygotowanie biznesplanu na potrzeby uzyskania kredytu na rozwój działalności gospodarstwa rolnego, uzależnione od wysokości kredytu ♦ Opracowanie planu działalności rolnośrodowiskowej ♦ Zmiana lub uaktualnienie planu działalności rolnośrodowiskowej ♦ Opracowanie planu nawożenia ♦ Opracowanie programu ochrony roślin ♦ Ocena poprawności zabiegów ochrony roślin (atestacja opryskiwaczy) ♦ Prowadzenie w gospodarstwach rolnych położonych na obszarach szczególnie narażonych (OSN) dokumentacji określonej w programie działań wydanym w drodze rozporządzenia przez dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej (odpowiednio w pierwszym, drugim, trzecim albo czwartym roku realizacji programu).

Cd. na str. 11

Cd. ze str. 10 Rodzaje usług doradczych dla posiadaczy lasów:

BYŁO	DODANO
<ul style="list-style-type: none"> ♦ Zwykła praktyka leśna ♦ Ochrona leśnej różnorodności biologicznej ♦ Planowanie i uzyskiwanie odnowienia naturalnego ♦ Pielęgnowanie uprawy z odnowienia naturalnego ♦ Rola martwego drewna w lesie ♦ Planowanie i zakładanie strefy oszyjkowej na skraju lasu ♦ Wprowadzanie domieszek biocenotycznych i podsadzeń przebudowujących 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Pielęgnowanie upraw leśnych

W ramach tego działania można się ubiegać o zwrot 80% kosztów kwalifikowalnych poniesionych i udokumentowanych za usługę doradczą. Wnio-

skodawca ubiegający się o przyznanie pomocy powinien zawrzeć umowę o świadczenie usług doradczych z uprawnionym podmiotem doradczym

oraz złożyć odpowiedni wniosek w powiatowym biurze ARiMR. Usługi doradcze dla rolników i posiadaczy lasów świadczą instytucje i podmioty doradcze publiczne i prywatne. Każdy może swobodnie wybierać podmiot doradczy, z którego usług będzie korzystać. Wykaz podmiotów akredytowanych do świadczenia usług doradczych można znaleźć na stronie internetowej ministerstwa w zakładce dotyczącej PROW 2007–2013: www.minrol.gov.pl. Znajdą tam Państwo również tekst wzmiankowanego rozporządzenia.

■ Monika Ostaś

Zapraszamy do lektury

Już ukazał się trzeci (pierwszy w tym roku) numer kwartalnika „Biuletyn Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich”. Gorąco zachęcamy do lektury – publikacja ma nową szatę graficzną i aż 40 stron!

Do pobrania na:
www.ksow.pl
oraz
www.ksow.gov.pl



CZYTELNICY DO PROWięści:

Gratuluję świetnego wydania – taka wiedza w pigułce w bardzo dobrej oprawie – gratuluję.

Jacek Piotrowski

Dziękuję. Bardzo dobra publikacja. Proszę o regularne przesyłanie.

Stefan Szańkowski

Dziękujemy za przesłane informacje, które są nam bardzo przydatne. Prosimy o informacje na temat przyszłości.

Stowarzyszenie EkoLubelszczyzna

Dziękuję za bardzo ciekawy oraz cenny edukacyjnie i społecznie materiał, który będziemy u siebie w gminie upowszechniać.

Halina Grzelak

sekretarz gminy Radzymin

Najnowsze zmiany legislacyjne PROW 2007-2013

- **Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 31 maja 2010 r.** zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Zalesianie gruntów rolnych oraz zalesianie gruntów innych niż rolne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz.U. z 2010 r. nr 94, poz. 608),
- **Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 31 maja 2010 r.** zmieniające rozporządzenie w spra-

wie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Szkolenie zawodowe dla osób zatrudnionych w rolnictwie i leśnictwie” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz.U. nr 102, poz. 650).

Wszystkie zmiany legislacyjne PROW 2007-2013 dostępne są na stronie: www.minrol.gov.pl w zakładce PROW 2007-2013.

■ Urszula Mateusiak

Kalendarium

- **28 – 30 czerwca 2010 r. – Paryż**
– 30 sesja Wspólnej Grupy Roboczej OECD Rolnictwo i Środowisko,
- **29 czerwca – 1 lipca 2010 r. – Malta**
– 9 spotkanie Europejskiej Sieci Obszarów Wiejskich,
- **2 lipca 2010 r. – Bruksela**
– posiedzenie Evaluation Expert Committee,
- **5 lipca 2010 r. – MRiRW**
– posiedzenie Komitetu Monitorującego SPO “Restrukturyzacja...”,
- **5 lipca 2010 r. – Bruksela**
– posiedzenie Rural Development Committee.



Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

Do 300 000 złotych na utworzenie lub rozwój przedsiębiorstwa na obszarach wiejskich!

Nabór wniosków o przyznanie pomocy od 28 czerwca do 9 lipca 2010 r.!

Jeśli chcesz zostać przedsiębiorcą albo rozwinąć przedsiębiorstwo, które już prowadzisz i utworzyć miejsca pracy, zapoznaj się z warunkami przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” i **przystąp do Programu!**

Nabór wniosków o przyznanie pomocy wkrótce przeprowadzi Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Dla kogo pomoc?

Zlokalizowane na obszarach wiejskich, powstające albo rozwijające się mikroprzedsiębiorstwa (przedsiębiorstwa zatrudniające mniej niż 10 osób i posiadające obrót roczny lub całkowity bilans roczny nieprzekraczający 2 mln euro). Rodzaje wspieranej działalności określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi¹.

Na czym polega pomoc?

Warunkiem otrzymania pomocy jest, by realizacja inwestycji prowadziła do utworzenia co najmniej jednego miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.

Pomoc polega na:

- refundacji do 50% poniesionych kosztów kwalifikowalnych operacji, w tym kosztów:
 - budowy lub modernizacji obiektów budowlanych, z wyłączeniem wykonania budynków mieszkalnych,
 - zakupu niezbędnego sprzętu i wyposażenia;
- częściowej refundacji kosztów ogólnych, bezpośrednio związanych z przygotowaniem i realizacją inwestycji.

Udzielona pomoc jest pomocą de minimis.

Jaka jest wysokość pomocy?

Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji uzależniona jest od liczby utworzonych miejsc pracy lub rodzaju prowadzonej działalności.

Limit pomocy w okresie realizacji Programu wynosi maksymalnie, na jednego beneficjenta, 300 tys. zł (100 tys. zł w przypadku określonych działalności związanych z przetwórstwem lub obrotem produktami rolnymi).

Utworzone miejsca pracy należy utrzymać przez co najmniej 2 lata od dnia wypłaty pomocy.

Istnieje możliwość uzyskania zaliczki na realizację operacji.

Aby otrzymać pomoc należy:

- zapoznać się z zasadami przyznawania pomocy,
- złożyć poprawny i kompletny wniosek o przyznanie pomocy,
- zawrzeć umowę z ARiMR,
- zrealizować zaplanowane inwestycje i utworzyć miejsca pracy,
- złożyć poprawny i kompletny wniosek o płatność.

Nabór wniosków o przyznanie pomocy odbywa się w terminie nie dłuższym niż 10 dni. Wnioski składa się w Oddziale Regionalnym ARiMR właściwym ze względu na miejsce realizacji operacji.

Informacja o naborze wniosków o przyznanie pomocy zostanie opublikowana na stronie: www.arimr.gov.pl oraz w prasie o zasięgu ogólnokrajowym najpóźniej 14 dni przed rozpoczęciem naboru.

Gdzie uzyskać więcej informacji?

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa:

bezpłatna infolinia 0 800 38 00 84

www.arimr.gov.pl

Centrum Doradztwa Rolniczego: www.cdr.gov.pl

Najczęściej zadawane pytania: www.minrol.gov.pl

¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 139, poz. 883, z późn. zm.) – dostępne na stronie internetowej zarządzanej przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi www.minrol.gov.pl

